DEZVOLTAREA SPIRITULUI ECOLOGIC AL ELEVILOR MICI PRIN ACTIVITĂȚI ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

Mihaela VLAD,
profesoară, Școala Gimnazială „Nicu Albu'',
Piatra-Neamț, România
E-mail: mihaelavladd@yahoo.com

Rezumat: *Educaţia ecologică trebuie să fie prezentă în clasă, la toate disciplinele şi la activităţile extraşcolare, deoarece educaţia ecologică are un caracter permanent, inter şi pluridisciplinar. Lucrarea prezintp câteva modalităţi, prin care se poate realiza, încă de la vârsta şcolară mică, educarea spiritului de protejare a mediului de viaţă.*

Cuvinte-cheie: *spirit ecologic, elevi mici, activități școlare și extrașcolare*

THE DEVELOPMENT OF THE ECOLOGICAL SPIRIT AT THE LEVEL OF PRIMARY EDUCATION THROUGH SCHOOL AND EXTRA-SCHOOL ACTIVITIES

Summary: *Ecological education must be present in the classroom, in all subjects and in extracurricular activities, because ecological education has a permanent, inter and multidisciplinary character. The work presents several ways, by which it is possible to achieve, from a young school age, the education of the spirit of protecting the living environment.*

Keywords: *ecological spirit, young students, school and extracurricular activities*

În epoca contemporană, una dintre problemele de actualitate o constituie formarea şi educarea elevilor în spiritul unor responsabilităţi umane, ce vizează protecţia mediului înconjurător. Acesta din urmă este un mecanism viu, cu o complexitate deosebită, de a cărui integritate şi bună funcţionare depinde întreaga activitate umană. Formarea elevilor cu o conştiinţă ş cu o conduită ecologică devine o cerinţă extrem de importantă pentru orice demers educativ şcolar şi extraşcolar.

Starea mediului înconjurător, pe an ce trece, este tot mai îngrijorătoare: spaţiile împădurite se reduc, solurile agricole se degradează, nivelul de poluare este mai ridicat, efectul de seră se accentuează, numeroase specii de plante şi animale sunt pe cale de dispariţie. Pentru că viaţa nu poate fi separată de mediul ambiant, întreaga educaţie ar trebui îndreptată în direcţia protecţiei mediului înconjurător.

Educaţia ecologică urmează să înceapă din frageda copilărie, din momentul în care un copil poate diferenția „binele” de „rău”, prin „rău” înțelegând și gunoi, mizerie, suferință. Odată ce copiii pricep că anumite lucruri se aruncă și altele nu, că Pământul „suferă” atunci când aruncăm gunoaie, ecoeducația începe. Pentru că sunt în formare, cei mici vor adopta mult mai ușor comportamente pozitive față de mediul înconjurător, pe care le vor păstra, cel mai probabil, pe tot parcursul vieții. Grija față de natură se va revărsa în multe alte comportamente ale copilului – grija față de spațiul personal – de la cameră și bancă, până la ghiozdan și dulap. Un copil, care deprinde din timp noțiuni ecologice, va deveni un adolescent responsabil.

Educația ecologică contribuie la dezvoltarea unei conştiinţe şi a gândirii ecologice despre natură, dar şi a formării unui comportament atent şi corect faţă de ea. Nu este suficientă o simplă informare cu privire la mediul înconjurător, ci este important ca elevii să-şi poată exprima ideile şi să manifeste o atitudine legată de responsabilitatea pe care şi-o asumă față de mediul în care trăiesc.

Educaţia ecologică se poate efectua prin orice tip de activitate: şcolară, extraşcolară, activităţi ştiinţifice, literare, artistice, plastice, sportive etc. Formele de realizare sunt diversificate: observaţii, experimente, povestiri ştiinţifice, desene, activităţi practice, plimbări, drumeţii, excursii, vizionări de diapozitive, jocuri de mişcare, distractive, orientări turistice, labirinturi ecologice, colecţii, expoziţii, spectacole, vizionări de emisiuni TV, expediţii, tabere, scenete ecologice, concursuri.

Prin educaţie ecologică, copiiii trebuie să dobândească cunoştinţe, atitudini şi motivaţii, pentru a acţiona individual şi în echipă la soluţionarea problemelor care ţin de protecţia mediului înconjurător. Prin educaţie ecologică, se cultivă dragostea şi respectul elevilor pentru lumea înconjurătoare, interesul pentru promovarea ideii unui mediu natural sănătos, se formează atitudini de dezaprobare faţă de cei care încalcă normele de protecţie a mediului.

Obiectivele urmărite pentru realizarea educaţiei ecologice la elevii din ciclul primar sunt:

- să conştientizeze interdependenţa dintre calitatea mediului şi calitatea vieţii;
- să-şi însuşească cunoştinţele referitoare la complexitatea relaţiei dintre speciile unui ecosistem;

- să ia atitudine faţă de orice activitate care poate distruge echilibrul din natură;
- să aibă o conduită pozitivă de participare la activităţile de protejare a mediului, condiţie a unei vieţi sănătoase, în deplină armonie cu natura.

Educaţia ecologică trebuie să fie prezentă în clasă, la toate disciplinele şi la activităţile extraşcolare, deoarece educaţia ecologică are un caracter permanent, inter şi pluridisciplinar. Iată câteva modalităţi, prin care se poate realiza, încă de la vârsta şcolară mică, educarea spiritului de protejare a mediului de viaţă.

1. Prin diferite discipline incluse în procesul de învăţământ, trebuie să-i convingem pe elevi de necesitatea apărării mediului înconjurător împotriva poluării şi să le formăm conduita ecologică modernă:

- La limba și literatura română, valorificând textele din manual, elevii iau contact cu frumosul din natură, datorită cuvintelor, realizează creaţii artistice după imagini din natură.

- Geografia este disciplina care oferă bogate cunoştinţe despre relief, ape, floră şi faună.

- Educaţia civică cuprinde teme care pot fi valorificate cu succes pentru formarea de atitudini adecvate în raporturile copiilor cu mediul înconjurător.

- Problemele de matematică despre aflarea unor suprafeţe de teren ocupate de diverse culturi sau păduri, despre aflarea unor cantităţi de diferite materiale din natură pot conduce la convingerea elevilor că mediul trebuie protejat.

- La disciplina AVAP, elevii îngrijesc plantele din clasă, realizează colecţii de frunze și seminţe pe care le folosesc apoi în activitatea lor își dezvoltă simţul artistic, surprinzând, în lucrările lor, frumosul din natură.

2. Introducerea unei **discipline opţionale**: „Natura - prietena mea” este o modalitate deosebit de eficientă în acest scop.

3. Desfăşurarea de **activităţi extraşcolare,** ce pot contribui la cultivarea spiritului de protejare a mediului de viaţă.

4. Desfăşurarea de activităţi în afara sălii de clasă, în contact nemijlocit cu mediul înconjurător. Aşa cum îi învăţăm pe copii să vorbească, să se comporte în familie, la şcoală şi în societate, să respecte normele de igienă, tot aşa trebuie să-i învăţăm să se poarte cu mediul în care trăim. Dornici de a cunoaşte, de a şti, de a investiga, de a vedea cu ochii minţii frumuseţea naturii, elevii trebuie sensibilizaţi prin organizarea mai multor plimbări, drumeţii şi excursii. Ele constituie o

modalitate preţioasă de educaţie ecologică, deoarece copiii văd plantele şi animalele în mediul lor de viaţă, percep natura în toată varietatea ei, cu bogăţia de culori, imagini şi sunete.

5. Prin convorbirile şi conversaţiile euristice despre vieţuitoare, despre plante, despre felul cum ne comportăm cu ele, despre elementele primare (sol, apă, aer, lumină, căldură), stimulăm curajul în exprimarea propriilor idei și le sădim în suflet seriozitatea de a sesiza problemele mediului înconjurător şi de a participa cu posibilităţile lor la menţinerea sănătăţii naturii.

6. **Concursurile cu teme ecologice**: „Să învăţăm de la natură!", „Ştiaţi că...?" constituie nu numai momente de bună dispoziţie, dar şi un bun prilej de sistematizare a cunoştinţelor, a priceperilor şi a deprinderilor învăţate la această temă.

7. Prin **activităţile cu caracter practic,** se consolidează informaţiile ecologice, obținute în activităţile frontale, li se formează copiilor atitudini pozitive faţă de mediu.

Dintre modalităţile folosite în afara clasei, în scopul educării ecologice a elevilor, amintesc:

- Excursii şi vizite, pentru a constata situaţia în care se află mediul local şi a întreprinde, pe măsura puterilor noastre, acţiuni pentru protejarea mediului.
- Acţiuni de igienizare şi de înfrumuseţare a clasei și a şcolii.
- Crearea unui colţ viu în clasă: copiii seamănă seminţe, le creează condiţii optime de viaţă, urmăresc primele încolţiri, apariţia mlădiţelor, a primelor frunzuliţe şi flori, apoi efectuează primele operaţii de îngrijire, formându-şi deprinderi de comportament ecologic adecvat faţă de plante.
- Acţiuni de colectare a hârtiei.

Iată una dintre activitățile desfășurate la nivelul clasei pe care o coduc:

Programul Eco-Școala

Activitatea „Școala mea înflorită"

Obiectivele urmărite:

- cultivarea respectului pentru natură, menținerea curățeniei;
- implicarea elevilor în acțiuni de voluntariat;
- formarea simțului estetic la elevii de vârstă școlară mică.

Una dintre acțiunile desfășurate în perioada 15 martie-15 aprilie, perioadă numită și LUNA PĂDURII, a constat în înfrumusețarea spațiului din curtea școlii.

Ziua de 14 aprilie a fost o zi de bucurie pentru elevii clasei a II-a „A”de la Școala Gimnazială „Nicu Albu”, Piatra - Neamț, misiunea lor fiind să invite primăvara în școală, prin plantarea de flori colorate și pomi ornamentali.

Imaginile 1, 2. *Secvențe de la activitățile ecologice*

Activitatea, al cărei scop principal a fost ca elevii să conştientizeze în ce constă rolul naturii şi al unui mediu curat, nepoluat, i-a ajutat să înțeleagă că, lucrând împreună, orice contribuție, oricât de mică, poate susține efortul nostru comun de ocrotire a mediului.

Activitatea a fost una rodnică, bine organizată și coordonată. Prin hărnicia, îndemânarea și prin trilurile glasurilor vesele, elevii au dat viață spațiului din curtea școlii. La final, văzând rezultatul muncii, micii ecologiști au exclamat: „Câtă frumusețe! Bine ai venit, dragă primăvară!”

Referințe bibliografice:

1. Cheptea, Doina. Micii ecologiști în grădina cu plante: activități de educație pentru mediu în grădiniță / Doina Cheptea; introducere de Ghena Acatrinei. Iași: PIM, 2017. - 80 p.
2. Dobrean Brăduț, Luminița. Educație nonformală: Ghid științific și programa pentru cercurile de ecologie și protecția mediului din cadrul palatelor și cluburilor copiilor: Poluarea ecosistemelor antropizate / Luminița Dobrean Brăduț. - Iaşi: PIM, 2019. - 130 p